

Eix: Coeducació

PROJECTE: DESMUNTANT MITES

Coordinadora: Encarna Canet Benavent. Universitat de València

Abstrat

Materials docents per a incorporar la prevenció de la violència masclista a les aules

La societat del segle XXI demana als sistemes educatius formar ciutadanes i ciutadans lliures, responsables, autònomes i solidàries... capaces de trencar amb els models estereotipats i els biaixos excloents. És per això que la nostra tasca docent ha de tenir presents dos drets fonamentals, com són la llibertat de les persones i el dret a la igualtat d'oportunitats, independentment de l'origen, el gènere o qualsevol altra condició o circumstància social o personal.

La coeducació és una eina imprescindible per a construir i desenvolupar una ciutadania en igualtat, tot assegurant la participació i el desenvolupament de totes les persones sense distinció i superant les relacions de poder que supediten un sexe a l'altre pel simple fet d'haver-nos atribuït uns estereotips i uns rols de gènere.

Coeducar significa incorporar en igualtat de condicions les realitats i la història de les dones i dels homes -els seus sabers- per a poder actuar en igualtat, i reconèixer alhora les diferències pròpies de cada sexe. La coeducació esdevé així una oportunitat per a conèixer i ensenyar el paper de les dones en la construcció de les civilitzacions i reconèixer les seues contribucions en tots els àmbits del coneixement. I açò evidentment ho fem mitjançant la relació i la interacció entre l'alumnat i el professorat, els currículums, el llenguatge, els materials, i tot allò que té a veure amb la vida dels centres educatius. Relació i interacció que, des del nostre punt de vista, únicament pot ser completa amb la docència i convivència presencial.

I ja que parlem de materials, en aquest article vull presentar-vos un material docent elaborat per a treballar de manera transversal la prevenció de la violència de gènere a

les aules i que podeu fer servir¹. Com tots els materials, és segur que es poden actualitzar, adaptar i millorar, únicament pretén servir de base per a començar.

Partim de la premissa que, davant de la greu situació d'augment de la violència masclista, també en col·lectius com joves i adolescents, es fa imprescindible un treball des de la socialització preventiva, en què el personal docent de totes les etapes des d'infantil fins a la universitat tenim un paper primordial.

Les diverses formes que adopta la violència contra les dones arreu del món (física i psicològica, sexual, laboral, econòmica, matrimonis forçats, mutilacions genitals, tracta amb finalitats d'explotació sexual, assetjament en línia, discriminació de tot tipus...) continuen sent, un dels problemes més greus i possiblement més invisibles de la societat patriarcal en què vivim.

Per a la seua erradicació, resulta imprescindible un canvi de model social, econòmic, polític i cultural que actue des de l'arrel del problema. Per això ens cal la prevenció des d'edats primerenques, bo i començant per l'educació afectivosexual de les persones més joves. Una educació que desmitifiqui per exemple la pornografia com a model educatiu sexual o l'amor romàntic com a model d'estima o la violència com a model de relació.

Des de l'ensenyament tenim un paper clau en la detecció precoç i prevenció de la violència de gènere donat el nostre contacte directe amb xiquets, xiquetes i adolescents, en un context multicultural com són actualment les aules, i el coneixement en primera línia de les necessitats i problemàtiques que han d'afrontar. Es poden corregir mites i idees errònies que encara avui existeixen sobre la violència i descobrir els principals senyals d'alarma quan comença una relació de maltractament, que pot tenir greus conseqüències en la salut psicològica, afectiva i física de la persona que el pateix.

¹ Va estar realitzat i impartit per professionals del Col·legi Oficial de Treball Social de València a petició de la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives de la Generalitat Valenciana durant els cursos 2015 i 2016 dintre de la campanya "No em toques el wasap". Estava destinat als IES del País Valencià.

Per això vam veure la necessitat d'elaborar aquest material docent en forma de fitxes de treball que es poden adaptar a les diferents assignatures i cicles i utilitzar-les de forma transversal. Busquen com a objectiu facilitar la tasca del professorat per a sensibilitzar l'alumnat sobre les causes i conseqüències de la violència de gènere, fent visibles i identificant totes les seues manifestacions. Un altre objectiu és el d'ajudar a reconèixer indicadors de risc de violència i dotar d'habilitats per a evitar-los, motivant en l'alumnat un canvi d'actituds i promovent relacions igualitàries entre xiques i xics, posant el valor els bons tractes.

La metodologia és ben senzilla. Partint de les idees prèvies de l'alumnat, s'expliquen els conceptes i s'obri el debat per acabar sintetitzant el fet après, utilitzant tècniques com qüestionaris, jocs, vídeos, música, fitxes, pluja d'idees, grups de discussió... Entre els continguts que es treballen als materials podem trobar:

- Conceptes bàsics com sexe, gènere, orientació sexual, rols, estereotips, diversitat, desigualtat, discriminació, patriarcat, masclisme...
- Desmuntant mites i estereotips: la mitja taronja, el príncep blau, l'amor romàntic, la princesa rosa...
- Identificant què és la violència de gènere, les diferents formes en les quals es manifesta, quines conseqüències pot tindre per a les dones, les tàctiques d'abús emocional, la gelosia, l'assetjament, les relacions tòxiques, la violència mitjançant les TIC, què és amor i què és control.
- Fomentant els bons tractes, vinculant els aprenentatges a l'entorn més pròxim i als recursos de cada centre i municipi

Els materials van acompanyats d'un test (pre i post) per avaluar els coneixements de l'alumnat.

Esperem que vos agrade i vos resulte d'utilitat.

ENLLAÇOS

Valencià:

<http://www.sinmaltrato.gva.es/documents/454751/162623125/MATERIALS+DOCENTS+FITXES+DE+TREBALL+.pdf/fbe560fd-3de7-446d-836d-241e0db403f0>

Castellà:

<http://www.sinmaltrato.gva.es/documents/454751/162623125/MATERIALES+DOCENTE S+ +FICHAS+TRABAJO.pdf/67d83ed4-d4fd-41c6-8331-911e69a83073>